

Posudek školitele na dizertační práci JUDr. Jana Kněžínska – Vztah ústavního práva na území ČR a mezinárodního práva

Práce doktoranda se zabývá vztahy interdisciplinárního charakteru, které mají zásadní význam z hlediska několika oborů. Téma zasahuje především do oblasti ústavního práva, evropského práva a mezinárodního práva. Rozsah práce je nadstandardní – 323 stran.

Stanovisko školitele nemůže být oponentským posudkem ani obhajobou názorů doktoranda. To je úkolem oponentských posudků a průběhu řízení před ustanovenou komisí.

Pokud jde o osobu doktoranda, mohu prohlásit, že v průběhu celé přípravy doktorand plnil své povinnosti. Ve své další publikační činnosti značně přesáhl téma doktorské práce a prokázal i v tomto směru schopnost interpretace právních norem i schopnost publikační. Doktorand řadu témat se školitelem konzultoval, o čemž svědčí obsah práce i obsáhlý seznam literatury, na kterou v práci také reaguje. Z hlediska přehledu názorů v historickém kontextu na území České republiky by jistě bylo možno literaturu doplnit – např. o představy Kubeše nebo Táborského v jejich návrzích na poválečnou Ústavu – pojetí práce by to však nikterak neměnilo.

Téma práce má význam nejen z hlediska obecné teorie konstitucionalistiky, ale i jejich specifik v České republice. Ukazují to i současné diskuse. Autor se snaží na některé aktuální problémy v práci reagovat.

Teoretické diskuse po roce 1990, týkající se tohoto tématu, se zpravidla zabývaly zvláštním postavením smluv o lidských právech, jak byly upraveny

v ústavním zákonu č. 23/1991 Sb. a posléze v Ústavě České republiky. Literaturu k této oblasti autor zná a reaguje na ni. V poslední době v souvislosti s judikaturou Ústavního soudu ČR i novými problémy navazujícími na evropskou integraci, zejména Lisabonskou smlouvu, se aktualizovala potřeba řešit další vztahy v Ústavě upravené. Vedle euronovely Ústavy a postavení článku 1, odst. 2 Ústavy se ukazuje potřeba řešit problematiku postavení jednotlivých ústavních orgánů v ratifikačním procesu mezinárodních smluv, včetně role prezidenta republiky z hlediska jeho práva či povinnosti podpisem tento proces završit. Ukazují se některé problémy, které latentně vyplývaly z toho, že Ústava ČR ne vždy respektovala obvyklá pravidla ústavních vztahů v parlamentní republice. Střety mezi politiky i ústavními činiteli pak navazují na další změny legislativní i judikaturu Ústavního soudu po přijetí Ústavy. Jiným příkladem zdroje ústavních konfliktů je teorie tzv. materiálního ohniska Ústavy, jehož se autor dotýká i z hlediska historického vývoje jeho používání na našem území.

Požadavek vědeckého přístupu k ústavní problematice vyžaduje objektivní a neideologické vymezení pojmů a vztahů mezi ústavními orgány. Doktorand o to nepochybně usiluje, i když ne vždy zřejmě tuto ideologičnost pociťuje. Platí to např. o používání pojmů vztahujících se k tzv. komunistickému systému. Kriticky a správně přistupuje k otázkám „prozařování“ norem ústavního práva do práva vnitrostátního a v této souvislosti se zabývá např. požadavkem na vydání protidiskriminačního zákona v kontrastu se zákazem diskriminace, který je obsažen již v Listině i v dalších právních předpisech.

Problematika mezinárodního rozměru Ústavy, kterého se dožadovali teoretici mezinárodního práva v minulosti, např. JUDr. Wagner, dostala nový rozměr po přijetí euronovely Ústavy. Malá pozornost je však věnována vztahu těchto ustanovení k interpretaci článku 9, odst. 2 Ústavy z hlediska nezměnitelných

ustanovení Ústavy ve vztahu k suverenitě státu apod. Domnívám se, že doktorand se řadou aktuálních ústavních otázek zabývá a bude věcí oponentního řízení, aby posoudilo, do jaké míry práce odpovídá požadavkům na ni kladených z hlediska získání titulu PhD. Nemohu předjímat rozhodnutí příslušné komise. Rozsah v práci řešených problémů ukazuje, že autor si závažnost problematiky uvědomuje a odpovědně k jejímu řešení přistupuje.

prof. JUDr. Václav Pavlíček, CSc.
školitel